

Op tournee met Anne Wil Blankers (85), grande dame van het Nederlandse theater: hoe gaat dat eraan toe?

Anne Wil Blankers in de kleedkamer van Stadsschouwburg Utrecht. Bron Erik Smits

Anne Wil Blankers (85) speelt met Hans Croiset (90) in A.R. Gurneys *Liefdesbrieven*, waarin een diepe vriendschap zich in een briefwisseling van een halve eeuw onthult. 'Ja, het is me wat hè. Maar het gaat, en het gaat goed, als we zo de reacties horen.'

Dit artikel is geschreven door [Hein Janssen](#)

schrijft voor de Volkskrant over toneel en musical.

Gepubliceerd op 9 maart 2026, 11:12

Bewaren

Delen

Mijn opschepkastje. Zo noemt Anne Wil Blankers (85) de glazen vitrinekast die in de gang naar de slaapkamer van haar huis in een Utrechtse buitenwijk staat. Daarin liggen onder meer de twee Theo d'Ors die ze won (de prijs voor de beste vrouwelijke hoofdrol), twee Gouden Harten van de gemeente Rotterdam, een buste van de Johan Kaartprijs, een foto van de Theo Mann-Bouwmeesterring, die ze inmiddels heeft doorgegeven aan Ariane Schluter, maar ook twee glazen muiltjes die ze in haar handen droeg in het toneelstuk *Een bruid in de morgen* van Hugo Claus.

Mis nooit meer het laatste nieuws

Krijg een melding bij belangrijk nieuws over Algemeen.

De actrice serveert Limburgse appelvlaai bij de thee. De avond ervoor speelde ze samen met Hans Croiset de voorstelling *Liefdesbrieven* in Maastricht, en acteurs die daar te gast zijn, krijgen altijd een vlaai cadeau. Straks wordt ze opgehaald en reist ze samen met Croiset naar Stadsschouwburg Utrecht om ook daar *Liefdesbrieven* te spelen.

De actrice is weer op tournee. Veertig keer, tot half mei, en na de zomer gaan ze nog even door. 'Ja, het is me wat, hè, en dat op onze leeftijd. Hans is 90 en ik ben 85. Maar het gaat, en het gaat goed, als we zo de reacties horen.'

Niet de bedoeling

Eigenlijk was het niet de bedoeling om überhaupt nog aan een nieuwe productie te beginnen. Croiset kondigde twee jaar geleden al zijn afscheid aan, Blankers merkte vorig seizoen tijdens het werken aan de voorstelling *Galerie The Waverly* dat het steeds lastiger werd een tekst in te studeren.

Blankers: 'Ik wist wat ik wilde met die rol, maar ik kreeg de angst dat ik het niet zou halen.'Bron Erik Smits

In dat bekroonde Amerikaanse toneelstuk over een vrouw die langzaam wegglijdt in dementie, speelde Blankers samen met onder anderen Lies Visschedijk en Daniël Cornelissen. Blankers: 'De tekst leren lukte me uiteindelijk wel, maar het duurde me te lang en daardoor ging ik me generen tegenover mijn collega's. Ik wist precies wat ik wilde

met die rol, ik zag het voor me, maar ik kreeg de angst dat ik het niet zou halen. Ik had er slapeloze nachten van.

“Kinderen, het gaat me geloof ik niet lukken, dus help me’, heb ik op een gegeven moment tijdens de repetities gezegd. En ze hebben me geholpen, met ezelbruggetjes en aanwijzingen, zo schattig, maar ik moest het op eigen kracht zien te rooien. Dat heeft wel behoorlijk wat van het plezier afgehaald. Waarom doe ik dit nog, ijdelruitje dat je bent? – dat soort vragen. Maar ik had het niet willen missen, achteraf gezien.’

Een van de beste rollen

Uiteindelijk werd het een van de beste rollen uit haar lange carrière. Maar ze nam dus ook een besluit: niet meer dat geworstel met tekst leren, niet meer spelen met die onzekerheid. *Liefdesbrieven* is in die zin een geschenk: het stuk van A.M. Gurney uit 1988 bestaat uit een aantal brieven die twee acteurs tijdens de voorstelling aan elkaar voorlezen. Blankers speelde het eerder al, in 2007, samen met Paul van Vliet.

Blankers: ‘Twee acteerkanonnen, dat wordt nu over ons gezegd. We worden zo langzamerhand een bezienswaardigheid. Hans en ik zijn oud, dat is nu eenmaal zo, en als deze voorstelling niet op ons pad was gekomen, zou het waarschijnlijk afgelopen zijn, althans met spelen. Een schrikbeeld is dat niet, maar de dagen zullen lang zijn, daar zal ik aan moeten wennen.

‘Twee acteerkanonnen, dat wordt nu over ons gezegd. We worden zo langzamerhand een bezienswaardigheid.’Bron Erik Smits

‘Of ik de aandacht en het applaus zal missen? O God nee, dat heb ik genoeg gehad, mijn hele leven lang. Ik ben er dankbaar voor, maar het zegt me verder niets. Kijk maar naar mijn opschepkastje, dat staat ver weg in de gang, niet midden in de kamer.’

Dertig keer verhuisd

Blankers is intussen zo'n dertig keer verhuisd, en dat is best vaak. 'Nou ja, dat vonden wij leuk, wij hielden van verbouwen en huizen inrichten. Dan zag ik weer ergens een leuk huis, en ja hoor: inpakken en wegwezen. Ik zelf kom uit Rotterdam en als gezin zijn we begonnen in Brabant, en zo het hele land door – het Groene Hart, Friesland, weer terug naar het midden. In Montfoort hebben we in zes verschillende huizen gewoond. Ook in een grote boerderij, met paarden, honden, poezen, schapen en pauwen.'

In haar huidige woonkamer staan veel boeken (Connie Palmen, Christien Brinkgreve) en fotoboeken van haar recente reizen: met haar zoons en kleinzoons in een camper door Frankrijk ('Ik sliep een week lang op de eethoek'), maar ook een luxereis naar Bali met haar zoons. Aan de muur een portret van Blankers, geschilderd door Ans Markus, en veel foto's: van haar in 2022 overleden man Ger van Klaveren, van de hond die ze een maand geleden moest laten inslapen, en van haar drie kinderen en twee kleinkinderen.

Dochter Marjolein is in 2002 op 33-jarige leeftijd overleden. Zij werd geboren met het syndroom van Down, maar heeft altijd volop deel uitgemaakt van het gezin. Blankers: 'In het begin kregen we vaak te horen dat het misschien beter was haar in een gezinsvervangend tehuis te plaatsen, voordat we ons aan haar zouden hechten. Luister, heb ik gezegd, wij hebben honden, katten, pauwen, kippen en ganzen en die mogen blijven, dus Marjolein blijft ook. Het eerste wat Ger zei toen ze net was geboren was: ik moet je iets zeggen, het is een mongooltje, zo noemden we dat destijds. Het enige dat ik zei was: ach jammer, ja jammer, want dat is even anders.'

Bron Erik Smits

‘Je bent wel teleurgesteld natuurlijk, je weet niet precies hoe zo’n leven zal lopen, maar ik ben vanaf het eerste moment alleen maar vooruit gaan kijken. Niet treuren, niet zeggen: dat kind is niet goed. Ze is anders, dat wel, maar de natuur kent nu eenmaal vele vormen. Ik zorgde dat ze er piekfijn uitzag, sportief, geen rare haren. Het is een compleet en gelukkig kind geworden, dat een bijzondere plaats had in het gezin. Ik heb twee fijne zonen die open zijn, en vrij, en vol belangstelling, en dat komt door haar.’ Dan staat zoon

Christo ineens in de kamer: hij is vandaag de chauffeur, en er moet toneel worden gespeeld. Op naar Utrecht.

Naar het theater

Voor in de auto zit Hans Croiset, tikkeltje onderuitgezakt, grote pet op het hoofd. Utrecht dus vanavond. Bijna vol, zegt Croiset, ruim negenhonderd man publiek. Fijne schouwburg ook, zegt Blankers, de kleedkamers liggen tenminste vlak bij het toneel. Heel anders dan in Maastricht, eerder die week. Daar moesten ze drie trappen op, dus namen ze maar de goederenlift. Twee acteerkanonnen in de goederenlift.

Anne Wil Blankers en Hans Croiset.Bron Erik Smits

Bij aankomst in Utrecht trekt Croiset zich terug voor een dutje, Blankers eet in de foyer een kopje bloemkool-currysoep en een tosti. De directeur komt haar welkom heten: 'Fijn dat u er bent. Na afloop heb ik een tafeltje voor het gezelschap gereserveerd in ons theaterrestaurant.'

Daarna soundcheck en visagie – dat laatste doet Blankers zelf. Op haar toilettafel een minibusje haarlak van Elnett, foundation van Clarins, oogschaduw en een lipstick. Veel acteurs hebben rituelen voordat ze het toneel opgaan – mediteren, een schietgebedje, een aai over de foto van een geliefde – Blankers is al tevreden als ze voor aanvang een half uurtje heeft om even in niemandsland te vertoeven. ‘Vlak voordat ik opga zet ik een kruisje op het decor, dat wel. Als een soort verbinding met de omgeving.’

Dan is het bijna 20.00 uur, aanvang voorstelling.

Croiset: ‘Ik moet nog wel even plassen.’

Blankers: ‘Ik ook.’

De voorstelling

De titel *Liefdesbrieven* dekt de lading perfect. Het stuk bestaat uit een groot aantal brieven, kerst- en verjaardagskaarten die door twee mensenlevens heen getuigen van een subtiel spel van aantrekken en afstoten. De protagonisten zijn Melissa en Andrew, die elkaar al van kinds af aan kennen, en brieven gaan schrijven. Dat leidt in ruim anderhalf uur tot het portret van twee levens die elkaar af en toe raken, maar vaker een compleet andere weg inslaan.

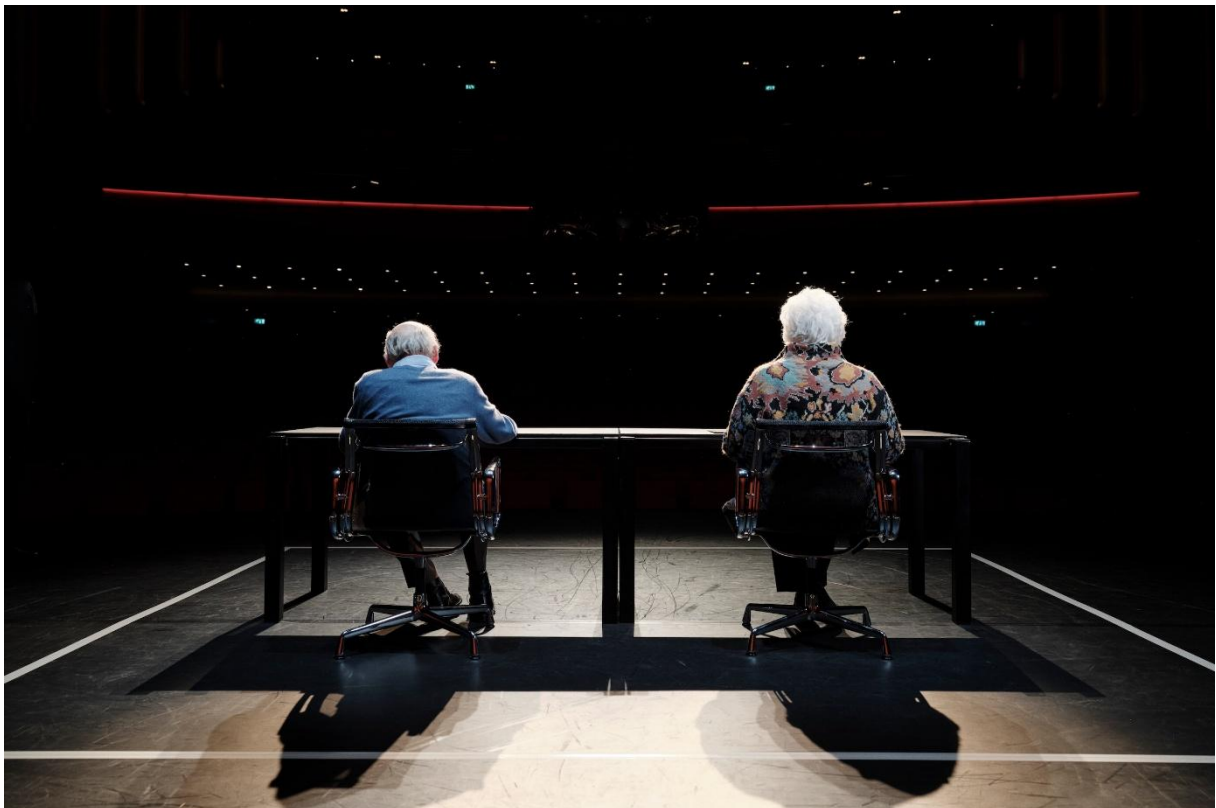

Blankers en Croiset in 'Liefdesbrieven'.Bron Erik Smits

Onder al die brieven ligt een bodem van verbondenheid, hunkering, verliefdheid misschien, lust, afhankelijkheid. Wat dit stuk spannend maakt, is dat Melissa en Andrew uit totaal verschillende milieus komen, en dat zij afdaalt in drankzucht en verloedering, en hij een politieke carrière nastreeft.

Twee acteurs achter een tafel die brieven voorlezen – is dat saai? Nee, integendeel, het is niet zomaar voorlezen, maar vooral ook spélen, de woorden van het papier losweken, en daar muziek van maken. Sommige brieven bestaan uit hele monologen, andere zijn hooguit een kattenbelletje. Knap hoe beide acteurs, met hun levenslange ervaring in het teksttoneel, gaandeweg subtiel van stem en tempo veranderen naarmate ze in hun brieven ouder worden. En als de een aan het woord is, speelt de ander door, en reageert woordloos.

De voorstelling komt aan; het publiek is behoorlijk op leeftijd en iedereen zal iets in die brieven herkennen. Aan het eind volgt een lang en luid applaus van 970 mensen.

Hans Croiset: ‘Zo’n grote zaal vraagt extra energie, maar wat was het fijn.’Bron Erik Smits

Na afloop blijkt er vanwege een misverstand geen tafeltje gereserveerd voor de toneelspelers, die zichtbaar moe zijn en toe aan een versnapering. Aan de bar nemen ze de complimenten van enkele toeschouwers in ontvangst. Croiset krijgt een flesje appelsap in zijn hand geduwd, Blankers nipt aan een glas witte wijn.

Op de treden van de marmeren trap in de foyer staat een aantal spreuken. Eentje daarvan luidt: ‘Hoe vaak zullen we nog op deze treden staan?’

Terug naar huis

‘Ik ben fysiek helemaal op’, zegt Croiset in de auto op de terugweg. ‘Zo’n grote zaal vraagt extra energie, maar wat was het fijn.’ Hoe lang ze na afloop nog met de voorstelling bezig zijn, is de vraag.

Bron Erik Smits

Croiset: ‘Dat duurt nog wel even. Ik heb vanavond toch nog een paar foutjes gemaakt, dus dan is het voornemen om het de volgende keer nog beter te doen. Het blijft nog wel even hangen, ja.’ Blankers: ‘Ik denk er meestal nog een minuut of vijf over na, en ga dan over tot de orde van de dag.’